

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI VUOSINA 2026–2027 MYÖNNETTÄVÄSTÄ PUHTAAN TEOLLISUUDEN INVESTOINTIEN VEROHYVITYKSESTÄ

Valtiovarainministeriö on pyytänyt 19.6.2026 mennessä työ- ja elinkeinoministeriöltä (TEM) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä. Lausunto toimitetaan Vahvan kautta.

Ehdotettu investointihyvitys olisi vuosina 2026–2027 myönnettävä, kohdennettu verotuki, joka vastaa luonteeltaan vuonna 2025 käytössä ollutta verohyvitystä suurille ilmastoneutraalin talouden investoinneille. Hyvitys kohdistuisi investointeihin uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon, energian varastointiin, teollisuuden päästö- ja energiatehokkuusratkaisuihin sekä puhtaan teknologian valmistuskapasiteettiin.

Tukea haettaisiin Business Finlandilta ennen hankkeen aloittamista, ja päätökset tulisi tehdä vuoden 2027 loppuun mennessä. Hyvityksen taso olisi 15 tai 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Hyvitys vähennettäisiin yhtiön yhteisöverosta valmistumisvuonna ja sitä seuraavien 19 vuoden aikana. Vuosittainen vähennys olisi enintään 10 prosenttia kokonaismäärästä. Hyvitystä voisi hyödyntää aikaisintaan vuonna 2029. Enimmäismäärä olisi 150 miljoonaa euroa konsernia kohden.

Yleistä

TEM pitää esityksen tavoitetta puhtaan teollisuuden investointien vahvistamisesta kannatettavana. Esitys on linjassa Suomen kasvun, kilpailukyvyn ja vihreän siirtymän tavoitteiden kanssa, ja ehdotettu tukimekanismi tukee lähtökohtaisesti näitä tavoitteita. Jatkovalmistelussa on hyvä varmistaa, että tukimekanismi edistää koko arvoketjun kehitystä eikä ainoastaan yksittäisiä investointeja. Toisaalta TEM tunnistaa, että soveltamisalan rajaaminen on tarpeen valtioneuvoston sääntelyn sekä hallinnollisen hallittavuuden näkökulmasta. Edelliseen investointihyvitykseen nähden soveltamisalaa on rajoitettu etenkin energiantuotantohankkeiden osalta. TEM katsoo, että rajaukset ovat hyvin perusteltuja. On tärkeää varmistaa, että esitetty malli parantaa aidosti Suomen houkuttelevuutta teollisten investointien sijaintipaikkana, ja siksi on syytä seurata pitkällä aikavälillä tukimekanismin vaikuttavuutta.

Erityiset huomiot

1. Energiainvestoinnin ja teollisuusinvestoinnin raja

Lakiesityksessä energian tuotantoa ja varastointia koskeva sääntely (luku 2) on erotettu teollisuuden päästövähennyksiä koskevasta sääntelystä (luku 3). Jaottelu on periaatteessa selkeä,

mutta käytännössä tulkinnanvarainen integroiduissa hankkeissa. Esimerkiksi teollisuuslaitoksen yhteyteen rakennettava elektrolyysilaitos voi olla joko erillinen energiainvestointi tai osa teollista päästövähennysinvestointia. Luokittelulla on merkittävä vaikutus tukikelpoisiin kustannuksiin ja tuen määrään. Ehdotettu sanamuoto (18 §) ei riittävästi poista tulkinnanvaraisuutta.

2. Vertailukohdan puuttuminen first-of-a-kind -laitoksilta

Lakiesityksen 16 § koskee kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevia investointihankkeita. Pykälässä säädettäisiin kasvihuonekaasujen vähentämistä koskevalla investointihankkeella aikaansaattavia päästövähennyksiä koskevista vähimmäisedellytyksistä. Päästövähennysten laskeminen perustuisi ehdotuksen mukaan joko vertailuun historiallisten päästöjen osalta tai toimialan vertailuarvoihin. Tämä lähestymistapa ei sovellu tilanteisiin, joissa kyseessä on täysin uusi teknologia tai tuotantotapa. Tällaisille hankkeille ei välttämättä ole:

- historiallista vertailua
- toimialakohtaisia vertailuarvoja
- päästökaupan vertailuarvoja

Tämä voi estää merkittävien innovatiivisten hankkeiden pääsyn tuen piiriin.

3. Investointiohjelman samankaltaisuusvaatimus

Investointiohjelmaa koskeva määritelmä (2 § kohta 21) perustuu käsitteisiin ”tekninen samankaltaisuus” ja ”taloudellinen liityntä”. Molemmat määrittelyt jäävät avoimiksi ja tapauskohtaisen harkinnan varaan. Tämä heikentää ennakoitavuutta erityisesti tilanteissa, joissa samaan päästövähennystavoitteeseen pyritään eri teknologisin ratkaisuin.

4. Investointihyvityksen hakuaika

TEM kiinnittää huomiota haku aikaan. Suurten hankkeiden valmistelu ja rahoituksen varmistaminen on pitkäkestoista. Pidempi hakuaika toisi sekä yrityksille että Business Finlandille enemmän valmistelu aikaa.

5. Tuen vaikuttavuus ja jaksottuminen

TEM pitää investointihyvitystä perusteltuna EU:n valtiontukikehyksen puitteissa. Sen vaikuttavuus riippuu kuitenkin olennaisesti kohdentumisesta ja kannustavuudesta. Erityinen haaste liittyy tuen pitkään jaksottumiseen. Kun hyvitys realisoituu enintään kymmenen prosentin vuosivauhdilla, tuen nykyarvo jää alhaiseksi. Tämä voi heikentää investointikannustinta erityisesti yrityksillä, joilla on rajallinen veropohja tai rahoituskyky. Edellä mainitusta johtuen TEM katsoo, että tuella ei todennäköisesti pystytä käynnistämään korkean riskitason hankkeita, kuten uuteen teknologiaan perustuvia hankkeita.

Myönnettäessä valtiontukea yrityksille, edellytyksenä tulisi aina olla tuen käynnistävä vaikutus sekä tuen oikeasuhtaisuus. Tällä varmistetaan se, että tukea myönnetään vain sellaisille hankkeille, joille se on välttämätöntä hankkeen toteutumisen kannalta. Keskeinen ero harkinnanvaraisiin suoriin investointitukiin on se, että verotuessa ei ole tapaus- tai verovelvolliskohtaista tuen

myöntämisharkintaa etenkin tukiprosentin suhteen. Siten on tärkeää, että lain toimeenpanossa eli tukikäsitteilyssä arvioidaan huolellisesti tuen tarpeellisuus hankkeelle 11 §:n ja 19 §:n mukaisesti.

6. Investointihyvityksen kasautuminen

TEM kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että investointihyvitys voi kasautua muun valtiontuen kanssa. Muissa kansallisissa tukiohjelmissa, kuten tarjouskilpailuun perustuvissa ohjelmissa, voi olla kasautumista koskevia rajoituksia. Tällöin hakija voi joutua epäedulliseen asemaan, jos myönnetty investointihyvitys estää muiden tukien hakemisen, etenkin, mikäli investointihyvitys ei yksistään riitä hankkeen käynnistämiseen. Pykäläperusteluissa olisi tärkeää todeta, että kasautumisesta säädetään erikseen kussakin tukiohjelmassa.

Pykäläkohtaiset muutosehdotukset

Muutosesitys 1: Energiainvestoinnin ja teollisuusinvestoinnin raja

Lakiin (18 §) tulisi lisätä säännös, jonka mukaan integroitu hanke käsitellään kokonaisuudessaan teollisuusinvestointina (luku 3), jos energiantuotanto on teknisesti erottamaton osa päästövähennystä.

Lisäksi ennen hakujen avaamista tulee julkaista selkeä soveltamisohje luokittelun tueksi.

Muutosesitys 2: First-of-a-kind -hankkeet

Lakiin (16 §) tulisi lisätä säännös vaihtoehtoisesta arviointitavasta hankkeille, joille ei ole vertailuarvoja. Päästövähennys voitaisiin osoittaa esimerkiksi:

- vertaamalla parhaaseen käytettävissä olevaan teknologiaan tai
- osoittamalla fossiilisen tuotannon korvautuminen

Muutosesitys 3: Investointiohjelman määritelmä

Investointiohjelman määritelmä (2 § 21 kohta) tulisi täsmentää selkeämmäksi. Tekninen samankaltaisuus katsottaisiin täyttyväksi, jos:

- käytetään samaa teknologiaa
- käytetään samaan teknologiaperheeseen kuuluvaa ratkaisua tai
- saavutetaan sama mitattava päästövähennystavoite

Lisäksi taloudellisen liitynnän hyväksyttävät muodot tulisi määritellä nykyistä täsmällisemmin.

Muutosesitys 4: Hakuaika

Lakiesityksen 26 §:ää tulisi muuttaa siten, että 31.12.2027 on määräaika hakemuksen jättämiselle eikä tuen myöntämiselle. Tämä parantaisi yritysten mahdollisuuksia osallistua järjestelmään tasapuolisemmin.

Lopuksi

TEM katsoo, että investointihyvitys on perusteltu ja kilpailukykyä tukeva instrumentti EU:n yhteisessä valtiontukikehyksessä. Jatkovalmistelussa on kuitenkin tärkeää varmistaa sääntelyn selkeys, ennakoitavuus ja kannustavuus, jotta tukijärjestelmä saavuttaa sille asetetut tavoitteet tehokkaasti.

Juhapekka Ristola
osastopäällikkö

Mika Honkanen
neuvotteleva virkamies

VN/23886/2025-TEM-18

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: